

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародної економіки та світового господарства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

«_____» _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ФІНАНСОМІКА

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 05 "Соціальні та поведінкові науки"

спеціальність: 051 "Економіка"

освітня програма: Міжнародна економіка

спеціалізація: Міжнародна економіка

вид дисципліни: за вибором

факультет: економічний

2018/ 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
“22” червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д.е.н., проф. Задорожний Г.В., к.е.н., доц. Халіна О.В.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародної економіки та світового
господарства

Протокол від “11” червня 2018 року № 9

Завідувач кафедри міжнародної економіки та світового господарства

_____ Задорожний Г.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Фінансоміка” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів.

Перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: 05 "Соціальні та поведінкові науки"

спеціальність: 051 "Економіка"

освітня програма: Міжнародна економіка

спеціалізація: Міжнародна економіка

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Фінансоміка” є підготовка фахівців, що володіють сучасним фінансовим мисленням і мають актуальні теоретичні знання, здатних критично мислити і приймати ефективні рішення в області глобальних фінансів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є розробка теоретичних та економетричних моделей досліджуваних процесів в глобальній економіці, явищ та об'єктів, що належать до сфери фінансової діяльності, оцінка та інтерпретація отриманих результатів, проектно-економічна діяльність.

1.3. Кількість кредитів 4/4

1.4. Загальна кількість годин 120/120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	112 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні:

знати:

- залежності та відмінності між реальним та фінансовим секторами економіки;
- етапи розвитку фінансової економіки в світовому господарстві;
- фінансові інструменти глобального ринку;
- структуру учасників глобальної фінансової економіки та їх взаємозв'язки;
- економічні суб'єкти фінансової глобалізації та міжнародні фінансові центри світу;
- системний підхід до прийняття рішень фінансування та інвестування.

вміти:

- розробляти варіанти управлінських рішень і обґрунтовувати їх вибір на основі критеріїв соціально-економічної ефективності;
- прогнозувати стратегії поведінки економічних агентів на глобальному та національному рівні діяльності у фінансовій сфері;
- визначати фактори, які сприяють віртуалізації фінансових операцій, та проводити аналітичну діяльність, виходячи з цих сучасних тенденцій;
- самостійно набувати (у тому числі за допомогою інформаційних технологій) і використовувати в практичній діяльності нові знання та вміння, включаючи нові галузі знань, безпосередньо не пов'язаних зі сферою діяльності фінансових агентів, але які сьогодні суттєво впливають на більшість фінансово-економічних процесів;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Фінансова глобалізація та нова економіка як особливий устрій сучасного світу.

Тема 1. Соціально-економічна природа нової економіки.

Поняття і сутність нової економіки. Різні підходи до визначення поняття "нової економіки". Визначення характерних рис і напрямків її становлення в коротко- й довгостроковому періодах соціально-економічного розвитку світу. Принципи та відмінні риси нового економічного устрою. Структурні зрушення в новій економіці та загрози в її розвитку. Феномен «нової економіки» у контексті економічного зростання. Стратегічний перехід від капіталомісткого до переважно наукомісткого типу економічного зростання. Становлення економіки знань. Зародження в новій економіці рис креативної економіки.

Тема 2. Фінансова глобалізація як трансформація світової економіки.

Фінансова глобалізація як закономірний етап розвитку глобалізації взагалі. Чинники фінансової глобалізації. Обмеження на шляху поширення глобалізації світового фінансового середовища: "парадокс Фельдштайна — Хоріюкі" і феномен "домашнього зміщення". Світові фінансові кризи. Позитивні та негативні наслідки фінансової глобалізації. Вплив фінансової глобалізації на функціонування світового ринку капіталів та розвиток валютних криз. Види та причини розвитку фінансових криз.

Тема 3. Економічні суб'єкти фінансової глобалізації.

Міжнародний фінансовий ринок. Структура та взаємозв'язок складових світового фінансового ринку. Учасники світової фінансової архітектури. Міжнародна банківська діяльність. Міжнародні фінанси корпорацій. Концептуальні засади динамічного розвитку

суб'єктів фінансової глобалізації. Формування транснаціональних фінансових конгломератів. Диверсифікація форм фінансового посередництва.

Тема 4. Механізм перерозподілу глобального фінансового капіталу

Основні компоненти глобальних фінансів. Координація політики країн у глобальному фінансовому середовищі. Поняття світової зовнішньої заборгованості та соціальні та економічні фактори її формування. Вплив фінансової глобалізації на зовнішню заборгованість держав. Механізми та методи реструктуризації зовнішньої заборгованості.

Тема 5. Інформаційно-фінансова інфраструктура нової економіки.

Основи функціонування інфраструктури фінансового ринку в новій економіці. Транснаціональна взаємодія на основі інноваційних, інформаційно-мережних методів та інструментів у фінансовій сфері. Кількісні та якісні зміни у світовій економіці, пов'язані з поширенням процесів її глобалізації.

Тема 6. Суспільний інтелект та інформаційні технології як нові джерела прибутку.

Поняття вільного інтелектуального розвитку суспільства. Суспільний інтелект та його можливості в сучасній економічній системі. Пізнання соціального виміру суспільного інтелекту нації. Синтез моралі, духовності та інтелекту як передумова гармонійного розвитку. Інтелектуальні інформаційні технології та інструменти фінансової економіки. Нові форми отримання прибутку за допомогою знань, інформації, інноваційних цифрових технологій.

Розділ 2. Фінансоміка як актуальна форма функціонування економіки.

Тема 7. Фінансоміка як глобальне сучасне явище і процес

Визначення поняття «фінансоміки». Характерні риси фінансової економіки (фінансоміки) та її головні принципи. Розрив між фінансовим та реальним секторами економіки. Етапи розвитку фінансоміки у світовому господарстві. Фінансіалізація економіки, форми її реалізації.

Тема 8. Структура учасників глобальної фінансової економіки та їх взаємозв'язки.

Міжнародні фінансові інституції на світовому та регіональному рівнях. Особливості в організації та функціональному призначенні. Транснаціональні компанії у світовому фінансовому середовищі та їх функціональне призначення. Форми організації операцій ТНК. Фінансова стратегія і фінансова політика ТНК. Транснаціональні банки як основні суб'єкти міжнародної банківської справи. Операції транснаціональних банків. Міжнародне страхування в системі міжнародних фінансів. Види страхових послуг, що носять міжнародний характер. Міжнародні фінансові центри. Нові форми організації глобальних фінансів.

Тема 9. Фінансові інструменти глобального ринку.

Функціонування фінансових інструментів на глобальному рівні фінансової системи, їх різновиди. Інструменти валютного ринку. Інструменти на ринку страхових послуг. Основні види фінансових інструментів при операціях з цінними металами. Фінансові інструменти фондкових угод. Фінансовий контроль держави.

Тема 10. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів).

Міжнародний ринок похідних цінних паперів в системі світового фінансового ринку: структура та функціональне призначення. Первинні та похідні фінансові інструменти. Похідні фінансові інструменти: сутність та класифікація. Біржова та не

біржова торгівля деривативами. Історія виникнення та розвитку ринку строкових фінансових угод. Форвардні контракти. Види форвардних угод та порядок їх укладання. Механізм укладання ф'ючерсних угод. Принципи ціноутворення на форвардних та ф'ючерсних ринках. Порівняльна характеристика форвардних та ф'ючерсних контрактів. Сутність та види опціонів. Опціони на купівлю та на продаж. Угоди «своп»: види та переваги укладання.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с. р.		л	п	л б	і н д	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	1 0	1 1	1 2	13
Розділ 1. Фінансова глобалізація та нова економіка як особливий устрій сучасного світу.												
Тема 1. Соціально-економічна природа нової економіки	10	2	2			5	9	1				8
Тема 2. Фінансова глобалізація як трансформація світової економіки	10	4	4			5	11	1				10
Тема 3. Економічні суб'єкти фінансової глобалізації	12	4	4			5	11	1				10
Тема 4. Механізм перерозподілу глобального фінансового капіталу	10	2	2			5	9	1				8
Тема 5. Інформаційно-фінансова інфраструктура нової економіки	10	2	2			5	20	0				20
Тема 6. Суспільний інтелект та інформаційні технології як нові джерела прибутку	10	2	2			5	20	0				20
Разом за розділом 1	62	16	16			30	80	4				76
Розділ 2. Фінансоміка як актуальна форма функціонування економіки.												
Тема 7. Фінансоміка як глобальне сучасне явище і процес	15	6	6			8	10	1				9
Тема 8. Структура учасників глобальної фінансової економіки та їх взаємозв'язки	15	6	6			6	10	1				9
Тема 9. Фінансові інструменти глобального ринку.	14	2	2			6	10	1				9

Тема 10. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів).	14	2	2			6	10	1				9
Разом за розділом 2	58	16	16			26	40	4				36
Усього годин	120	32	32			56	120	8				112

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Нова економіка як системне явище. Її фінансова специфіка.	2
2	Фактори глобалізації світових фінансових ринків та проблема глобальної фінансової стабільності.	2
3	Учасники світової фінансової архітектури	4
4	Механізми перерозподілу капіталу ланками світової фінансової системи.	4
5	Інформаційно-комунікативна інфраструктура фінансового сектору нової економіки.	4
6	Інтелектуальні інформаційні технології та інструменти фінансової економіки.	4
7	Особливості взаємодії реального і фінансового секторів економіки	4
8	Сучасна структура глобального фінансового ринку.	4
9	Розвиток нових форм торгівлі фінансовими інструментами.	2
10	Фінансові інновації та ринок похідних фінансових інструментів.	2
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи. Теми рефератів для презентації на семінарах. Студенти мають можливість підготувати доповідь за обраною темою згідно інтересів своїх досліджень, при цьому викладач проводить необхідне консультування.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Передумови переходу до нової економіки в сучасному світогосподарстві	4
2	Специфіка фінансових відносин в умовах нової економіки	4
3	Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції.	2
4	Світові фінансові кризи. Позитивні та негативні наслідки фінансової глобалізації	4
5	Тенденції розвитку фінансового посередництва	2
6	Нові фінансові конгломерати	4
7	Класифікація міжнародних фінансових потоків: сучасні ознаки	2
8	Роль потоків капіталу у виникненні та поширенні фінансових криз	2
9	Явище інформаційно-фінансової асиметрії у ліберальному фінансовому середовищі	2
10	Спільні інтереси фінансового сектору економіки зі сферою інформаційних послуг в сучасній господарській практиці	4
11	Інтелектуальне підприємництво	4
12	Ринок інформаційних послуг в Україні	2
13	Суперечності сучасної фінансової системи та методи їх розв'язання	4
14	Диспропорції у розвитку реального та фінансового секторів економіки	4
15	Найбільш фінансово впливовіші економічні регіони в світі	4

16	Оффшорні центри: сучасні механізми використання	2
17	Віртуалізація фінансових ринків	2
18	Розвиток нових форм торгівлі фінансовими інструментами	2
19	Фінансовий інжиніринг як конструювання інноваційних фінансових продуктів	2
	Разом	56

6. Індивідуальні завдання.

7. Методи контролю включають усне індивідуальне опитування, аудиторні письмові роботи у вигляді тестування, поточні контрольні роботи, самостійна підготовка та викладання рефератів.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль										Сума		
Розділ 1						Розділ 2				Разом	Залікова робота	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
4	6	6	4	6	4	8	6	8	8	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Авдокушин Е.Ф. Финансовая экономика в системе новой мировой экономики / Е.Ф. Авдокушин // Философия хозяйства. – 2007. – № 6. – С. 15 –27.
2. Белоліпецький В.Г. Финансовая экономика: концептуальные основания и механизм реализации. Экономическая теория на пороге XXI века – 4: Финансовая экономика / Под ред. Ю.М. Осипова, С.Н. Бабурина, В.Г. Белоліпецького, Е.С. Зотовой. — М.: Юристь, 2001. – 704 с.
3. Б'юкенен Дж. М. Суспільні фінанси і суспільний вибір — два протилежні бачення держави / Дж. М. Б'юкенен, Р. А. Масгрейв ; пер. з англ. А. Ю. Іщенко. — К. : ВД "Києво-Могилянська Академія", 2004. — 176 с.

4. Задорожный Г.В. Интеллектономика как теоретическое основание цивилизации XXI века / Г.В. Задорожный // *Економіка і кібернетика напочатку XXI століття*. – Х.: ХНУ. – 2005. – С. 52–79.
5. Задорожный Г.В., Халина О.В. О финансово-виртуальных технологиях и инструментах как формах реализации финансово-интеллектуальной власти в условиях глобализации / Г.В. Задорожный, О.В. Халина // *Социальная экономика*. – 2012. – №1. – С. 97–113.
6. Ільїн В.В. Фінансова глобалізація / В.В. Ільїн. – К.: Книга, 2007. – 528 с.
7. Международный финансовый рынок: Учебное пособие / Под редакцией В. А. Слепова, Е. А. Звоновой. – М.: Магистр, 2009. – 543 с.
8. Миргородская Е.О. Глобальный финансовый капитал / Е.О. Миргородская. – М.: Магистр, 2007. – 326 с.
9. Новая экономика / Под ред. Е.Ф. Авдокушина, В.С. Сизова. – М.: Магистр, 2009. – 543 с.
10. Осипов Ю.М. Финансовая экономика как высшая форма бытия экономики / Ю. М. Осипов // *Философия хозяйства*. – 2000. – № 2. – С. 15–22.
11. Осипов Ю.М. Философия финансов / Ю.М. Осипов // *Философия хозяйства*. – 2008. – № 4 (58). – С. 79–84.
12. Панарин А.С. Искушение глобализмом / А.С. Панарин – М.: Эксмо, 2003. – 416 с.
13. Практика глобализации: игры и правила новой эпохи / [Братимов О.В., Горский Ю.М., Делягин М.Г., Коваленко А.А.]. – М.: ИНФРА – М, 2000. – 344 с.
14. Халина О.В. Финансономика как современная форма хозяйственного развития / О.В. Халина // *Бізнес Інформ*. – 2012. – №1. – С. 169–172.
15. Халина О.В. Финансово-интеллектуальная власть в условиях глобализации / О.В. Халина // *Экономика и предпринимательство*. – 2013. – №3. – С. 75–77
16. Халл Д.К. Опционы, фьючерсы и другие производные финансовые инструменты / Д.К. Халл / Пер. с англ. – М.: Вильямс, 2008. – 122 с.
17. Экономическая теория на пороге XXI века — 4: Финансовая экономика / Под ред. Ю.М. Осипова, В.Г. Белолипецкого, Е.С. Зотовой. — М.: Юристъ, 2001. — 704 с.
18. Экономическая теория на пороге XXI века — 5: Неоэкономика / Под ред. Ю.М. Осипова, В.Г. Белолипецкого, Е.С. Зотовой. — М.: Юристъ, 2001. — 624 с.

Допоміжна література

1. Арзамасова О.В. Нова економіка: імперативи формування / О.В. Арзамасова // *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія «Економіка». – 2015. – Вип. 1(3). – С. 9–13.
2. Головнін М. Вплив фінансової глобалізації на грошово-кредитну політику: теоретичні аспекти і реакція на фінансові кризи / М. Головнін // *Економіка України*. – 2009. – № 2. – С. 67–78.
3. Дзюблюк О. Розвиток банківської сфери в умовах деформації світового фінансового простору / О. Дзюблюк // *Вісник НБУ*. – 2011. – №10. – С. 76–83.
4. Еволюція світ-системи глобалізму (Стратегічні імперативи співрозвитку): монографія / кер. авт. кол. і наук. ред. О. Г. Білорус ; ДВНЗ “Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана”. — К., 2014. — 439 с.
5. Лукьянов В. С. Финансиализация как проявление глобализационной трансформации / В. С. Лукьянов // *Актуальні проблеми економіки*. — 2013. — № 4. — С. 15–23.
6. Лютий І. О. Суперечності процесів фінансіалізації та їх вплив на економічне зростання в Україні / І. О. Лютий, П. А. Мороз // *Економіка України*. — 2014. — № 4. — С. 29–39.
7. Мазараки А.А. Философия денег / А. А. Мазараки, В. В. Ильин. – К.: КНТЭУ, 2004. – 719 с.
8. Мартянов В.С. Глобальный модерн: от мироэкономики к мирополитике / В.С. Мартянов // *Мировая экономика и международные отношения*. — 2012. — № 6. — С. 80–89.

9. Раевский Д.Ю. Раскрытие понятия «дериватив» в отечественной практике // Финансы и кредит. – 2012. – №39. – С. 60–69.
10. Стриженко А.А. Роль информационно–коммуникационных технологий в развитии международного бизнеса: дисс. доктора экономических наук / А.А. Стриженко. – МГУ им. М. В. Ломоносова. – Москва, 2007. – 331 с.
11. Строев А.С. Становление виртуальной финансовой системы / А.С. Строев // Философия хозяйства. – 2010. – №3 – С. 57–72.
12. Тоффлер Э. Революционное богатство / Э. Тоффлер, Х. Тоффлер. — М.: АСТ, 2008. – 569 с.
13. Фергюсон Н. Восхождение денег / Н. Фергюсон. — М. : Астрель: CORPUS, 2010. — 431 с.
14. Фінансова цивілізація: перспектива чи глухий кут соціального прогресу (нотатки з наукового форуму) // Вісник НБУ. – 2011. – №5. – С. 60-62.
15. Ченикова Л.И. «Финансизация», она же «финансомика»: финансовый капитал как составляющая современного национального капитала / Л.И. Ченикова, А.В. Суворов // Российское предпринимательство. – 2009. – №9. – С. 31–35.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Барсегов Г. Г. Финансомика как новейшее направление экономической науки [Электронный ресурс] / Г.Г. Барсегов // Вестник Саратовского государственного социально–экономического университета. – 2010. – № 2. – С. 35–40. – Режим доступа: http://www.seun.ru/content/nauka/5/4/doc/2_2010.pdf/.
2. Власенко М.А. Понятийные и сущностные характеристики мирового финансового рынка [Электронный ресурс] // Бизнес Информ. – 2013. – №3. – С.52-57. - Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/ponyatiynye-i-suschnostnyye-harakteristiki-mirovogo-finansovogo-rynka>.
3. Задорожный Г.В. Мировой кризис начала XXI века: характеристики и поиск путей выхода [Электронный ресурс] / Г.В. Задорожный // Українська кооперація. – 2011. – № 4. – Режим доступа: <http://ukrcoop-journal.com.ua/num/zadorozhny>.
4. Иванов Д.В. Постиндустриализм и виртуализация экономики. [Электронный ресурс] / Д.В. Иванов. – Режим доступа: <http://biblioteka.org.ua/book.php?id=1121022049&p=6>.
5. Іваницька О.М. Вплив траншів МВФ на економіку України. [Електронний ресурс] / О.М. Іваницька, Г.Ю. Невгад, І.М. Балкова. – Режим доступа: jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/download/5893/6642.
6. Мартынов В.А. Новая финансовая инфраструктура мира на фоне глобализации экономики в XXI веке [Электронный ресурс] /В.А. Мартынов. – Режим доступа: <http://www.jourclub.ru/3/453/>.
7. Современные информационные технологии как катализатор социально–экономического развития ИКТ как катализатор расширения возможностей [Электронный ресурс] // Информационное общество. – 2006. – № 2/3. – С. 129–141. – Режим доступа: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/8795a8695185ec0ec32572aa00277f3c>